

GENDER TENGLIGI AYOLLARNING JAMIYAT HAYOTIDAGI O'RNI

Tilavova Surayyo Mansurovna

Navoiy shahar Chinor MFY xotin-qizlar faoli lavozimi

Annotatsiya: Ushbu maqolada biz gender tengligining ahamiyati va ayollarning jamiyatdagi rolini o'rganamiz, ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish va ularning iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy sohalarda to'liq ishtirokini rag'batlantirishning afzalliklarini ko'rib chiqamiz. Ayollar oldida turgan muammolarni va gender tengligining o'zgaruvchan salohiyatini tushunib, biz kelajak avlodlar uchun yanada adolatli va farovon jamiyat qurish yo'lida harakat qilishimiz mumkin.

Kalit so'zlar: gender tenglik, ayollar, jamiyat, fuqarolik jamiyati tashkilotlari, biznes, jismoniy shaxslar.

Gender tengligi va ayollarning jamiyatdagi o'rni uzoq vaqtdan beri munozaralar va munozaralar mavzusi bo'lib kelgan, ular haqiqiy gender paritetiga erishish bilan bog'liq muhim muammolar va imkoniyatlarni ta'kidlaydi. So'nggi o'n yilliklarda gender stereotiplari va to'siqlarni yo'q qilish yo'lida muvaffaqiyatga erishilgan bo'lsa-da, xotin-qizlarning jamiyat hayotining barcha jabhalarida teng huquq, imkoniyatlar va vakillikka ega bo'lishini ta'minlash uchun hali ko'p ishlar qilinishi kerak. Ayollar dunyo aholisining yarmini tashkil qiladi, shunga qaramay ular tizimli diskriminatsiyaga, ta'lim va sog'liqni saqlashdan foydalanishning cheklanganligiga hamda qaror qabul qilishda yetarlicha vakillikka duch kelmaslikda davom etmoqda. Bu tengsizlikning ta'siri nafaqat ayollarning o'ziga zarar yetkazadi, balki jamiyatlarning umumiy rivojlanishi va farovonligiga ham to'sqinlik qiladi. Ushbu muammolarni tan olish va hal qilish, jinsidan qat'i nazar, barcha shaxslar uchun yanada adolatli, adolatli va inklyuziv dunyoni yaratish uchun juda muhimdir. Tez o'zgarib borayotgan bugungi dunyoda gender tengligi va ayollarning jamiyatdagi o'rni haqidagi munozaralar tobora kengayib bormoqda. Ayollarning jamiyat hayotining barcha jabhalarida hal qiluvchi rol o'ynashini inkor etib bo'lmaydi, lekin ularning hissasi va salohiyati ko'pincha e'tibordan chetda qoladi. Xotin-qizlarning imkoniyatlarini kengaytirish nafaqat inson huquqlari va ijtimoiy adolat masalasi, balki yanada farovon va adolatli jamiyat qurish uchun ham zarurdir. Tarixiy jihatdan, ayollar ko'plab jamiyatlarda ta'lim olish, ishga joylashish va qaror qabul qilish rollaridan foydalanish imkoniyati cheklangan va tazyiq ostida qolgan. Biroq, jamiyatlar taraqqiyoti va rivojlanishi bilan gender tengligining ahamiyati asosiy inson huquqi sifatida e'tirof etilmoqda. Ayollar dunyo aholisining yarmini tashkil qiladi va ularning to'liq ishtiroki barqaror rivojlanish va inklyuziv o'sishga erishish uchun zarur. Ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish shaxsiy farovonlikdan tashqari jamiyatning umumiy

farovonligiga ham taalluqli ko'plab afzalliklarga ega. Ayollarga ta'lim olish va ish bilan ta'minlashda teng imkoniyatlar berilsa, ular iqtisodiy o'sishga va qashshoqlikni kamaytirishga katta hissa qo'shadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ishchi kuchidagi gender tafovutini bartaraf etish jahon yalpi ichki mahsulotini trillionlab dollarga oshirishi mumkin. Bundan tashqari, ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish oilalar va jamiyatlar salomatligini yaxshilashga olib keladi. Ayollar ko'pincha g'amxo'rlik va sog'liqni saqlashda markaziy rol o'ynaydi va ularning imkoniyatlarini kengaytirish sog'liqni saqlash xizmatlaridan foydalanishni yaxshilashga, emlash stavkalarini oshirishga va bolalar uchun yaxshi ovqatlanishga olib kelishi mumkin. Ayollar salomatligi va farovonligiga sarmoya kiritish nafaqat odamlarga foyda keltiradi, balki jamiyatni yanada kuchli va bardoshli bo'lishiga olib keladi. Iqtisodiy va sog'liq uchun foydadan tashqari, ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish tinchlik va barqarorlikni ta'minlash uchun juda muhimdir. Ayollar nizolarni hal qilish va tinchlik o'rnatish jarayonlarida samarali tinchlikparvar va o'zgarishlar agenti ekanligi ko'rsatilgan. Ayollar mahalliy hamjamiyatlardan tortib milliy hukumatlargacha bo'lgan barcha darajadagi qarorlar qabul qilish jarayoniga qo'shilsa, natijalar yanada inklyuziv, barqaror va tinchroq bo'ladi. Gender tengligiga chinakam erishish va ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish uchun ko'p qirrali yondashuv zarur. Bu ta'lim va sog'liqni saqlashdan teng foydalanishni ta'minlash, ayollarning siyosiy va iqtisodiy qarorlar qabul qilishdagi ishtirokini rag'batlantirish, zararli gender me'yorlari va stereotiplariga qarshi kurashishni o'z ichiga oladi. Hukumatlar, fuqarolik jamiyati tashkilotlari, biznes va jismoniy shaxslar gender tengligini ta'minlash va ayollar huquqlarini kengaytirishda muhim rol o'ynashi kerak.

Xulosa: Oxir oqibat, gender tengligiga erishish shunchaki axloqiy imperativ emas, yanada farovon va barqaror jamiyat qurish uchun ham pragmatik zaruratdir. Ayollarning imkoniyatlarini kengaytirish va ularning imkoniyatlarini to'liq ishga solish orqali biz jinsidan qat'i nazar, har bir shaxs rivojlanish va umumiy manfaatlarga hissa qo'shish imkoniyatiga ega bo'lgan dunyoni yaratishimiz mumkin. Keling, to'siqlarni yo'q qilish, stereotiplarga qarshi kurashish va hamma uchun yanada inklyuziv va adolatli dunyo yaratish uchun birgalikda harakat qilaylik.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Saidov A.X Inson huquqlari bo'yicha xalqaro shartnomalar. - T.: Adolat. 2004.
2. A. Saidov. "Ayollar huquqlari bo'yicha bo'yicha xalqaro va milliy qonun hujjatlari rivojlanishining asosiy yo'nalishlari", T.:1999 y. b-82
3. Tansiqboyeva G. Ayollarning diskriminatsiya qilinishini bartaraf etish - ularning amaldagi tengligining zaruriy sharti//Ayol huquqi va erkinliklari. - T.: Adolat, 2002.
4. Mo'minov A.R. Tillaboyev M. A Inson huquqlari. Ayollar huquqlari va erkinligini xalqaro huquqiy himoya qilish. //T.: Adolat. 2013.- B.368.
5. Shamsiyeva M.X. Gender tenglik. Buxoro davlat universiteti ilmiy axboroti. //2015.